

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

ADMINISTRATIVNOG UPUTSTVA (VRK) - BR. 02/2024
O SPREČAVANJU I ZABRANI OPASNIH OBLIKA DEČJEG RADA
NA KOSOVU¹

¹ Administrativnog Uputstva (VRK) Br. 02/2024 o Sprečavanju i Zabrani Opasnih Oblika Dečjeg Rada na Kosovu, je usvojeno na 198, Sednici Vlade, sa Odlukom Br. 07/198, datum 02.04. 2024

Vlada Republike Kosovo,

U skladu sa članom 93 (4) Ustava Republike Kosovo, na osnovu člana 8. stav 4. tačka 4.5 Zakona o Vladi Republike Kosovo, člana 50. stav 6. Zakona Br.06/L-084 o zaštiti deteta kao i člana 19. stav 6.2 Pravilnika o radu Vlade br. 09/2011 (Službeni list br. 15, od 12.09.2011. godine),

Usvaja:

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (VRK) - BR. 02/2024 O SPREČAVANJU I ZABRANI OPASNIH OBLIKA DEČJEG RADA NA KOSOVU

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 1 Cilj

1. Cilj ovog Administrativnog uputstva je utvrđivanje oblika za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada u Republici Kosovo.
2. Ovim Nacrtom Administrativnog uputstva su takođe utvrđene mere i radnje koje trebaju preduzeti nadležne institucije na centralnom i lokalnom nivou, kao i odgovornosti relevantnih institucija u pogledu sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada.

Član 2 Delokrug

Ovo Administrativno uputstvo primenjuje se na sve odgovorne institucije Republike Kosovo, i na sva lica u svim fazama sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada.

Član 3 Definicije

Izrazi koji su korišćeni u ovom administrativnom uputstvu imaju značenja utvrđena relevantnim Zakonom o zaštiti deteta i Konvencijom o pravima deteta

Član 4 Vodeći principi

U svim propisanim radnjama i merama u ovom Administrativnom uputstvu, nadležne institucije se rukovode, i treba da imaju u obzir da sa prioritetom primenjuju osnovne principe

utvrđene Konvencijom o pravima deteta i Zakonom o zaštiti deteta, kako bi se obezbedilo da je život, dostojanstvo i integritet deteta zagarantovan i zaštićen u svakom trenutku.

Član 5 Sprečavanje

1. Nadležne institucije treba da preduzmu sve mere i radnje kojima se sprečavaju radnje koje ugrožavaju dobrobit i interes deteta, uključujući učešće u aktivnostima ili prostorijama utvrđenim ovim Administrativnim uputstvom.

2. Nadležne institucije treba da preduzmu sve stručne i zakonske mere kojima se promovišu prava deteta, podizanje svesti i edukaciju dece, roditelja i društva generalno, donošenje proaktivnih politika i mera za rešavanje potreba ranjivih i diskriminisanih grupa, roditelja i podrška porodicama.

Član 6 Reagovanje i zabrana

1. Nadležne institucije treba da reaguju kako bi sprečavale i zabranile učešće dece u opasnim oblicima rada.

2. Nadležne institucije treba da aktivno sprovode konkretne aktivnosti kako bi sprečili i zabranili deci opasne oblike rada.

POGLAVLJE II OPASAN RAD DETETA

Član 7 Opasni oblici rada deteta

1. Opasni oblici rada deteta za trenutnu zabranu uključuju, ali se ne ograničavaju u sledeće oblike rada:

1.1. opšte aktivnosti:

1.1.1. rad od 22:00 do 06:00 časova;

1.1.2. za decu koja nemaju zasnivan radni odnos ali su angažovani u različitim aktivnostima koje imaju za cilj ekonomski profit, prioritetno je zabranjen noćni rad između 20:00 do 08:00 časova;

1.1.3. povremeno podizanje i nošenje teških tereta preko 15 kg (M) i 10 kg (Ž);

1.1.4. stalno podizanje i nošenje tereta preko 10 kg (M) i 5 kg (Ž);

1.1.5.rad u dubini, ispod površine zemlje, pod vodom i zatvorenim mestima;

1.1.6.rad na visini većoj od 2 m;

1.1.7.izloženost ekstremno visokim i niskim temperaturama;

1.1.8.izloženost buci i vibracijama;

1.1.9.izloženost toksičnim supstancama;

1.1.10.izloženost biološkim supstancama;

1.1.11.izloženost radioaktivnosti;

1.1.12.izloženost kancerogenim supstancama, prašini i gasovima;

1.2.sektori sa visokim rizikom:

1.2.1.poljoprivreda i šumarstvo;

1.2.2.građevinarstvo;

1.2.3.rad u eksploataciji prirodnih resursa;

1.2.4.rad u deponijama otpada;

1.2.5.rad na ulici;

1.2.6.rad u informacionim tehnologijama;

1.2.7.rad u ugostiteljstvu, noćnim klubovima, igrama na sreći i zabave.

2.Zabrane iz stava 1. ovog člana važe i obavezne su kao za formalni, tako i za neformalni sektor.

3.Posebne zabrane za sektore iz stava 1, pod stavom 1.2 su u Prilogu 1, koji je sastavni deo ovog Uputstva.

Član 8

Mere za sprečavanje angažovanja i uključivanja dece u opasne poslove

1. Službe za zaštitu deteta su proaktivno i ujedno reaguju na usluge koje se odnose na sprečavanje a takođe i na reagovanje u situacijama uključivanja dece u opasne poslove.

2. U okviru njihovih odgovornosti i obaveza, relevantne institucije su u obavezi:

2.1. da vrše godišnje praćenje situacije dece na radu, u cilju identifikacije nedostataka u sistemu zaštite dece i planiranja mera za njihovo rešavanje;

2.2. da vrše redovne godišnje procene na nivou opštine i zemlje, kako bi identifikovale trendove zapošljavanja dece, razloge i posledice u životu dece, porodice i na nivou celog društva;

2.3. da u kontinuitetu sprovede inicijative koje promovišu zaštitu i brigu o detetu, kao i da se zalažu za podizanje svesti opšte populacije i posebnih grupa stanovništva o negativnim posledicama dečjeg rada i pravnim posledicama eksploatacije deca u opasnim oblicima rada;

2.4. da sačinjavaju informativne priručnike za decu o opasnim poslovima i njihovom boravku u opasnim radnim okruženjima za njihov uzrast, kao i informativne priručnike za institucije, privatna preduzeća, o opasnim poslovima i radnim okruženjima za decu i šteti koja se može prouzrokovati detetu.

3. Svaka nadležna institucija, prilikom izrade i evaluacije politika, zakonodavstva i strateških dokumenata, treba eliminisati svaku mogućnost da dete bude izloženo opasnim oblicima rada.

Član 9

Mere kontrole deteta u opasnim poslovima i njihovog prisustva u opasnim radnim okruženjima

1. Mere kontrole deteta, sprečavanja prisustva i opasnog rada obuhvataju, ali se ne ograničavaju na:

1.1. posete inspektorata za rad na terenu, u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;

1.2. posete inspektorata na centralnom i lokalnom nivou na terenu, u cilju eliminisanja, sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada.

POGLAVLJE III

ULOGA I ODGOVORNOSTI INSTITUCIONALNIH MEHANIZAMA

Član 10

Uloga Ministarstva pravde

1. Uloga i odgovornost Ministarstva pravde u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali se ne ograničava na:

1.1. periodičnu procenu sprovođenja zakonodavstva koja se odnose na sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada;

1.2. predlog za izmene i dopune zakonodavstva prema proceni sprovođenja relevantnog zakonodavstva koje se odnosi na sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada i

prepreka u praksi;

1.3. donošenje praktičnih vodiča za sprovođenje relevantnog zakonodavstva koje se odnosi na sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada;

1.4. uključivanje sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada u politike, zakonodavstvo i relevantne strateške dokumente;

1.5. konsolidovanje godišnjih podataka o trendovima dečjeg rada u određenim sektorima i/ili regionima, postojećim uslugama koje im se pružaju i nedostatku usluga ili prepreka za pristup, i donošenje preporuka za rešavanje problema;

1.6. koordinacija i usklađivanje aktivnosti za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada sa relevantnim institucijama i mehanizmima, privatnim sektorom i organizacijama civilnog društva koje imaju u fokusu zaštitu dece;

1.7. podršku relevantnih institucija i drugih aktera iz tačke 1.6. ovog člana u sprovođenju važećeg zakonodavstva za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada.

Član 11

Uloga Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja kao i relevantnih opštinskih direkcija

1. Uloga i odgovornost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja i nadležnih opštinskih direkcija u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvataju, ali se ne ograničavaju na:

1.1. organizovanje kampanja senzibilizacije i podizanja svesti poljoprivrednika o opasnim oblicima dečjeg rada u poljoprivredi i šumarstvu i o zaštitnim merama;

1.2. direktno savetovanje poljoprivrednika o opasnim oblicima dečjeg rada u poljoprivredi i šumarstvu i zaštitnim merama;

1.3. uključivanje zabrane angažovanja dece u opasnim oblicima rada u poljoprivredi i šumarstvu u okviru ugovora sa pravnim i fizičkim licima;

1.4. adekvatno adresiranje opasnih oblika dečjeg rada u okviru relevantnog zakonodavstva u oblasti poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.

Član 12

Uloga Ministarstva obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija i relevantnih opštinskih direkcija

1. Uloga Ministarstva obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada:

- 1.1. adresiranje sprečavanja i zabrane uključivanja dece u opasne poslove kroz zakonodavstvo, politike, strateške dokumente i druge neophodne mere.
 - 1.2. adresiranje sprečavanja i zabrane uključivanja dece u opasne poslove, obrađivanjem ove tematike kurikularnim, među nastavnim i vannastavnim pristupima;
2. Uloga relevantne opštinske direkcije za obrazovanje u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali se ne ograničava na:
- 2.1. edukaciju deteta o njihovim pravima, o rizicima iz različitih radnih aktivnosti, o odgovornostima roditelja ili staratelja i države da obezbedi detetu dobrobit, edukaciju i školovanje, kroz školske aktivnosti;
 - 2.2. praćenje psihofizičkog stanja deteta za koje postoji sumnja da je uključeno u opasnim oblicima rada;
 - 2.3 evidentiranje i upućivanje u centar za socijalni rad i policiju za slučajeve dece uključene u opasne oblike rada;
 - 2.4 podrška reintegraciji i resocijalizaciji, tokom procesa povlačenja deteta sa opasnog rada;
 - 2.5. organizovanje aktivnosti senzibilizacije i podizanja svesti o opasnim oblicima dečjeg rada kroz individualne i grupne sastanke sa decom, roditeljima, nastavnicima, i putem medija, informativnih materijala, direktnih informativnih i savetodavnih sastanaka.

Član 13

Uloga Ministarstva zdravstva i relevantnih opštinskih direkcija

1. Uloga Ministarstva zdravlja u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali nije ograničena na:
 - 1.1. adresiranje sprečavanja i zabrane uključivanja dece u opasne poslove kroz zakone, politike, strateške dokumente i druge neophodne mere.
2. Uloga relevantne opštinske direkcije za zdravstvo uključuje, ali nije ograničena na:
 - 2.1 evidentiranje identifikovanog slučaja deteta koje je zatražilo lekarsku pomoć zbog povrede na radu;
 - 2.2. identifikaciju sumnjivih slučajeva tokom redovnih, sistematskih poseta porodici i školi;
 - 2.3. upućivanje evidentiranih slučajeva nadležnim policijskim jedinicama i centru za socijalni rad;
 - 2.4. pružanje hitne zdravstvene zaštite za dete povređeno na radu;
 - 2.5. organizovanje aktivnosti senzibilizacije i podizanja svesti o negativnim efektima

opasnog rada deteta na zdravlje i razvoj deteta.

Član 14

Uloga Ministarstva finansija, rada i transfera

Uloga Ministarstva Finansija, Rada i Transfera u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali nije ograničena na rešavanje sprečavanja i zabrane uključivanja dece u opasne poslove kroz zakonodavstvo, politike, strateške dokumente kao i druge neophodne mere.

Član 15

Uloga Inspektorata za rad

1. Uloga i odgovornost Inspektorata rada u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali nije ograničena na:

- 1.1. preduzimanje inspekcijskih radnji za sprovođenje ovog Administrativnog uputstva i važećeg zakonodavstva o sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.2. upućivanje utvrđenih slučajeva dece angažovane na opasnim poslovima nadležnim policijskim jedinicama i Centru za socijalni rad;
- 1.3. periodični i nenajavljeni inspekcijski nadzor u radnim sredinama u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.4. inspekcijski nadzor na osnovu dobijenih informacija, u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada

Član 16

Uloga Kancelarije za dobro upravljanje

1. Uloga i odgovornost Kancelarije za dobro upravljanje u okviru Kancelarije premijera u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada uključuje, ali nije ograničeno na:

- 1.1. davanje saveta predsedniku Vlade i ministarstvima u vezi sa sprečavanjem i zabranom opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.2. nadzor nadležnih ministarstava u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada iz perspektive dobrog upravljanja;
- 1.3. uključivanje sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada kroz kreiranje politika u sferi dobrog upravljanja;

1.4. davanje preporuka premijeru i nadležnim ministarstvima, razmatranje politika, nacrti zakona koje pripremaju organi vlasti u skladu sa važećim standardima ljudskih prava i praksama dobrog upravljanja u vezi sa sprečavanjem i zabranom opasnih oblika dečjeg rada;

1.5. pružanje pomoći u izradi javnih komunikacionih kampanja i drugih promotivnih projekata za podizanje svesti javnosti o sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada;

1.6. konsultacije sa predstavnicima i raznim interesnim grupama, a po potrebi i stvaranje savetodavnih tela za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada.

Član 17 **Uloga Međuministarskog komiteta** **za prava deteta**

1. Uloga i odgovornost Međuministarskog komiteta za prava deteta u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali nije ograničena na:

1.1. nadzor nad sprovođenjem politika i zakonodavstva koje se odnosi na sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada;

1.2. koordiniranje aktivnosti svih institucija i mehanizama koji su u funkciji sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;

1.3. prikupljanje izveštaja od ministarstava i njihova obrada u cilju njihovog rešavanja za promenu stanja u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada;

1.4. utvrđivanje prioriteta intervencije za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada.

Član 18 **Uloga Policije Kosova**

1. Uloga i odgovornost Policije Kosova u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali nije ograničena na:

1.1. sprovođenje zakonodavstva koje se odnose na sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada u skladu sa mandatom definisanim relevantnim policijskim zakonodavstvom;

1.2. pokretanje krivičnog postupka i razvijanje istraga protiv lica koja su prekršila relevantno zakonodavstvo o sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada;

1.3. patroliranje i provera određenih prostorija, kada postoji osnovana sumnja da dete može biti uključeno u opasne oblike rada;

1.4. pružanje pomoći i podrške u skladu sa mandatom drugim institucijama koje imaju mandat da sprečavaju i zabrane opasne oblike dečjeg rada;

1.5. obezbeđivanje među institucionalne saradnje u cilju sprečavanja i zabrane opasnih

oblika dečjeg rada

Član 19 **Uloga opštine**

1. Uloga i odgovornost opštine u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvataju, ali se ne ograničavaju na:

- 1.1. uključivanje sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada u relevantne akte koje donosi opština;
- 1.2. stvaranje mehanizama za praćenje stanja dečjeg rada i efikasnosti raspoloživih mera i usluga za sprečavanje i zaštitu dece od opasnih oblika dečjeg rada na teritoriji opštine;
- 1.3. mobilisanje inspektorata koji su u nadležnosti opštine da budu u funkciji sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.4. proaktivan pristup u proceni uslova i okolnosti koje mogu podstići uključivanje deteta u opasne oblike rada;
- 1.5. pregled podataka prikupljenih na terenu relevantnim mehanizmima i utvrđivanje godišnjih prioriteta intervencija za sprečavanje i zaštitu dece od opasnih oblika rada, uključujući unapređenje politika u vezi sa eliminisanjem opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.6. koordinacija aktivnosti i bliska saradnja sa organizacijama civilnog društva u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.7. organizovanje promotivnih aktivnosti za podizanje svesti stanovništva o sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada.

Član 20 **Uloga Centra za socijalni rad**

1. Uloga i odgovornost Centra za socijalni rad u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada obuhvata, ali nije ograničena na:

- 1.1. stručno vrednovanje za svako dete kada postoje podaci da je dete uključeno u opasne oblike rada;
- 1.2. vršenje redovnih poseta, po službenoj dužnosti, u zajednici, porodici i školama u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;
- 1.3. procena mogućeg rizika da dete može biti žrtva opasnih oblika rada;
- 1.4. vođenje konkretnih slučajeva za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada;

1.5. tretman svakog pojedinačnog slučaja upućenog CSR radi zaštite od opasnih oblika dečjeg rada kroz DUS;

1.6. sprovođenje relevantnog zakonodavstva na snazi i minimalnih standarda, u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;

1.7. ažuriranje i vođenje podataka registrovanih u bazi podataka za slučajeve sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;

1.8. koordiniranje aktivnosti sa drugim institucijama u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada.

Član 21

Uloga Tima za prava deteta

1. Uloga i odgovornost Tima za prava deteta u sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada uključuje, ali nije ograničena na:

1.1. nadgledanje sprovođenja zakonodavstva u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;

1.2. uključivanje konkretnih aktivnosti na sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada u plan rada Tima za prava deteta;

1.3. pružanje saveta drugim institucijama u cilju sprečavanja i zabrane opasnih oblika dečjeg rada;

1.4. mobilisanje relevantnih institucija koje pružaju usluge deci za identifikaciju, upućivanje i zaštitu dece od opasnih oblika rada (uključujući i druge teže oblike dečjeg rada);

1.5. kontinuirana procena na šestomesečnoj osnovi efektivnosti postojećih mera na lokalnom nivou, uključujući nivo reagovanja relevantnih institucija;

1.6. kontinuirano dokumentovanje na godišnjoj osnovi trendova i obima dečjeg rada u dotičnoj opštini;

1.7. davanje preporuka za godišnje prioritete intervencije na opštinskom nivou;

1.8. pružanje preporuka za kontinuirani razvoj/napredak politika na lokalnom i centralnom nivou;

1.9. prijavljivanje za svaki slučaj kada postoji informacija da je dete žrtva opasnog rada;

1.10. koordinaciju kao i upućivanje predmeta drugim mehanizmima za dalje postupanje po identifikovanom slučaju;

1.11. analiziranje podataka o radnoj situaciji deteta, uključujući:

- 1.11.1. broj dece uključene u opasne oblike rada;
- 1.11.2. podela po sektorima i geografskim regionima;
- 1.11.3. potrebe dece uključene u opasne oblike rada i njihovih porodica;
- 1.11.4. postojeće usluge koje se pružaju za povlačenje i zaštitu dece uključene u opasne oblike rada;
- 1.11.5 nedostatak usluga ili prepreke u pristupu.

1.12. Podaci dobijeni analizom iz pod stavom 1.11 ovog člana služe za utvrđivanje konkretnih ciljeva i aktivnosti u okviru plana rada tima.

POGLAVLJE IV MERE ZA ZAŠTITU DECE

Član 22 Identifikacija i početno upućivanje

1. Identifikacija može doći kao posledica sumnje ili zabrinutosti u vezi sa uključivanjem dece u opasne poslove.
2. Svako lice je dužno da prijavi i upućuje svaku dobijenu informaciju u vezi sa sumnjom da je jedno dete uključeno u opasne oblike rada.
3. Identifikaciju i upućivanje može uraditi i dete za dete, kao i dete za samog sebe.

Član 23 Postupak prijavljivanja i vođenja slučaja

1. Svaka institucija i lice koje identifikuju jedno dete koje je u opasnosti ili je žrtva uključivanja u jedan od opasnih oblika rada, kao što je utvrđeno relevantnim važećim zakonodavstvom i ovim Administrativnim uputstvom, treba da obavesti policiju ili nadležno centar za socijalni rad.
2. Nakon upućivanja deteta kao žrtve jednog od opasnih oblika rada, Centar za socijalni rad je nadležan za proveru slučaja.
3. U slučajevima kada Centar za socijalni rad potvrđuje informaciju o uključivanju deteta u opasnim poslovima, treba da vrši procenu slučaja i pružanje neophodnih usluga za zaštitu deteta.

4. Centar za socijalni rad iz stava 1. ovog člana, treba da obavesti Policiju Kosova, Inspektorat za rad i Poresku administraciju o daljim radnjama u svim slučajevima, prema odgovarajućim odgovornostima.

5. U slučajevima kada je dete angažovano u opasnim poslovima u drugoj opštini koja nije opština prebivališta, početnu procenu vrši Centar za socijalni rad opštine gde je dete identifikovano na osnovu mesne nadležnosti, i nakon prvog sastanka se upućuje u Centar za socijalni rad opštine prebivališta.

6. Voditelja treba postavljati Centar za socijalni rad u opštini prema prebivalištu najmanje 24 sata nakon što je potvrđeno da je dete angažovano u opasnim poslovima. U slučajevima kada je dete bez roditeljskog staranja, Centar za socijalni rad treba da postavlja zakonskog staratelja.

7. Nakon završetka početne i sveobuhvatne procene, na osnovu posmatranja i razgovora sa detetom i/ili odraslima u pratnji deteta, voditelj slučaja procenjuje potrebe i način pružanja trenutne pomoći, po potrebi.

8. Oblik i način pružanja trenutne pomoći utvrđuju se u zavisnosti od opšteg zdravstvenog, fizičkog, emocionalnog i bezbednosnog stanja deteta i stepena rizika. Trenutna pomoć može sadržati:

8.1. pratnju deteta u porodici kada se procenjuje da porodično okruženje ne predstavlja rizik za dete;

8.2. pratnju deteta za dobijanje usluga ili smeštaj deteta u dom za zaštitu deteta, prema proceni;

8.3. pratnju deteta u hitnu zdravstvenu službu za decu i smeštaj u porodični smeštaj ili domove sa osnovom u zajednici.

9. Centar za socijalni rada je nadležan za rukovođenje procesom vođenja slučaja i da obavesti i zakaže sastanak sa nadležnim institucijama za vođenje slučaja.

Član 24

Planiranje i obezbeđivanje usluga za zaštitu deteta

1. Nakon završetka procene, voditelj slučaja izrađuje individualni plan usluga za svako dete.

2. Dok je Centar za socijalni rada, odnosno voditelj slučaja, nadležni za upravljanje uslugama koje proizilaze iz plana a koje su u skladu sa najboljim interesom deteta, ostali stručnjaci za zaštitu dece koji su uključeni u ovaj slučaj, takođe snose svoje odgovornosti u skladu sa mandatom koji imaju.

3. Planom usluga su utvrđeni pojedinačni ciljevi koji su direktno relevantni sa potrebama deteta, koji su identifikovani tokom procene, i koji utvrđuju:

3.1. posebne mere i aktivnosti koje predstavljaju neophodne usluge za rešavanje potreba deteta;

3.2. proverljivi pokazatelji za svaku aktivnost, kako bi se prikazali rezultati različitih aktivnosti;

3.3. mere i aktivnosti zasnovane na uloge i odgovornosti, kao i vremenski rokovi.

4. Dužnosti i odgovornosti Voditelja slučaja su:

4.1. vodi proces planiranja pojedinačnih usluga za dete, kako bi se obezbedila zaštita, rehabilitacija, resocijalizacija i dobrobit deteta;

4.2. identifikuje postojeće usluge u opštini (uključujući usluge javnog, nevladinog i privatnog sektora) i uspostavlja saradnju za upućivanje slučaja deteta koje je uključeno u opasne poslove ili njegovih/njenih članova porodice za različite usluge u zavisnosti od identifikovanih potreba;

4.3. planira saradnju sa školama i ostalim pružaocima usluga, kako bi uzajamno pružali podršku reintegraciji deteta u društvu i obrazovanju;

4.4. planira konkretne korake za podršku porodici u ispunjavanju obaveza za podizanje deteta, pružajući im podršku u pozitivnom roditeljstvu;

5. Mere za staranje, pomoć, rehabilitaciju i reintegraciju deteta su odgovornost pružalaca usluga u zavisnosti od dugoročnog rešenja koje je procenjeno za dete.

6. Mere iz stava 5. ovog člana su detaljno navedene u individualnom planu usluga, gde su utvrđene nadležne institucije i vremenski rokovi za pružanje usluga.

7. Tokom svih faza u procesu, nadležne institucije, pod nadzorom voditelja slučaja deteta, treba da obezbede da pružane usluge ispunjavaju standarde koji su potrebni za dobrobit jednog deteta.

Član 25

Dokumentovanje, čuvanje i obrada podataka

1. Sve institucije i pružaoci usluga uključene u slučajevima dece u opasnim poslovima, treba da vode podatke o radnjama i uslugama koje pružaju one same.

2. Voditelj slučaja u Centar za socijalni rada ažurira fizički i elektronski dosije podacima iz procesa vođenja slučaja.

3. Ministarstvo pravde kreira, održava i upravlja bazom podataka, u cilju evidentiranja svakog slučaja kada su deca sprečavana i povučena sa opasnog rada.

POGLAVLJE V SPROVOĐENJE, NADZOR I PREGLED LISTE

Član 26 Sprovođenje

1. Obavezuju se sve institucije koje imaju mandat u skladu sa relevantnim Zakonom o zaštiti deteta i ovim Administrativnim uputstvom, da planiraju i preduzmu sve neophodne mere za sprovođenje odredbi ovog uputstva.
2. Mere za sprovođenje ovog uputstva odnose se na planiranje, zabranu, razmatranje slučajeva, međuinstitucionalnu saradnju i praćenje slučajeva u skladu sa zakonskim mandatom.
3. Obavezuju se nadležni organi da sprovode standardne operativne procedure za praćenje rada dece u opasnim oblicima rada dece.

Član 27 Nadzorni mehanizmi sprovođenja

1. Nadzorni mehanizmi sprovođenja odredbi ovog uputstva i zakonodavstva o pravima deteta na centralnom nivou, u skladu sa mandatom koji imaju, su:
 - 1.1. Institucija Ombudsmana;
 - 1.2. Relevantna ministarstva prema oblasti koje pokrivaju;
 - 1.3. Relevantna jedinica za dobro upravljanje, u okviru Kancelarije premijera;
 - 1.4. Međuministarski komitet za prava deteta;
 - 1.5. Policija Kosova;
 - 1.6. Odbor za ljudska prava.
2. Svaka centralna institucija koja ima mandat za sprovođenje ovog Administrativnog uputstva je u obavezi da o svim preduzetim merama za sprovođenje izveštava Međuministarski komitet za prava deteta.
3. Nadzorni mehanizmi sprovođenja odredbi ovog uputstva i zakonodavstva o pravima deteta na lokalnom nivou, su:
 - 3.1. Opština i njeni organi;
 - 3.2. Relevantna odeljenja u skladu sa oblastima koje pokrivaju u vezi sa pravima deteta;

3.3. Centar za socijalni rad;

3.4. Tim za prava deteta.

4. Svaka nadležna institucija za sprovođenje ovog Administrativnog uputstva na lokalnom nivou je u obavezi da o svim sprovedenim merama za sprovođenje izveštava Tim za prava deteta.

5. Rukovodilac Tima za prava deteta je u obavezi da na godišnjoj osnovi podnosi izveštaj o sprovođenju ovog Administrativnog uputstva, Skupštini opštine u relevantnoj opštini.

Član 28

Pregled liste opasnih oblika dečjeg rada

Listu opasnih oblika dečjeg rada treba izmeniti i dopuniti, nakon procene potreba i stvaranja novih okolnosti koje identifikuju nove oblike koji nisu deo liste.

Član 29

Podizanje i izgradnja stručnih kapaciteta u oblasti sprečavanja i zabrane opasnih poslova za decu

Relevantna ministarstva su nadležna za: stalno podizanje i izgradnju stručnih kapaciteta osoblja relevantnih institucija koje se odnose na sprečavanje i zabranu opasnih poslova za decu.

POGLAVLJE VI

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30

Vodič

1. Ministarstvo pravde, u roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu ovog Administrativnog uputstva, donosi:

1.1. Vodič za vođenje slučaja deteta u opasnim poslovima;

1.2. Standardne operativne procedure za sprečavanje i zabranu opasnih oblika dečjeg rada.

Član 31
Prilog

1. Deo ovog uputstva je sledeći priloga:

1.1. Prilog br. 1: Lista opasnih sektora i aktivnosti dečjeg rada na Kosovu.

Član 32
Ukidanje

Stupanjem na snagu ovog Administrativnog uputstva, ukida se Administrativno uputstvo br. 05/2013 o sprečavanju i zabrani opasnih oblika dečjeg rada na Kosovu.

Član 33
Stupanje na snagu

Ovo Administrativno uputstvo stupa na snagu sedam (7) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

02 maj 2024

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

**LISTA OPASNIH SEKTORA I AKTIVNOSTI DEČJEG RADA NA
KOSOVU**

LISTA OPŠTIH AKTIVNOSTI ZA TRENUTNU ZABRANU

1. Zabranjeni su svi oblici rada od 22:00 do 06:00 časova
2. Povremeno podizanje i nošenje teških tereta preko 15 kg (M) i 10 kg (Ž)
3. Stalno podizanje i nošenje tereta preko 10 kg (M) i 5 kg (Ž)
4. Rad u dubini, ispod površine zemlje, pod vodom i zatvorenim mestima
5. Rad na visini većoj od 2 metra
6. Izlaganje ekstremno visokim ili niskim temperaturama, buci i vibracijama
7. Izlaganje toksičnim supstancama
8. Izlaganje biološkim supstancama
9. Izlaganje radioaktivnošću
10. Izlaganje kancerogenim supstancama, prašini i gasovima

SEKTORI ZA TRENUTNU ZABRANU ZA DECU DO 18 GODINA

POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO	GRAĐEVINARSTVO	RAD U EKSPLOATACIJI PRIRODNIH RESURSA	RAD U DEPONIJAMA I OTPADA	RAD NA ULICI	RAD U INFORMACIONIM TEHNOLOGIJAMA	RAD U UGOSTITELJSTVU, NOĆNIM KLUBOVIMA, IGRAMAMA NA SREĆU I ZABAVE
Rad u navodnjavanju sa pumpnim sistemom kada je izvor vode bunar	Iskop zemlje	Površinski kop uglja, peska i kamenja	Klasifikacija otpada na deponijama otpada ili kontejnerima	Prodaja robe na ulici	Onlajn rad koji utiče na napuštanje škole i obrazovanja	Rad u hotelima i restoranima gde se služi alkohol
Rad sa poljoprivrednim mašinama i priključnom i pratećom poljoprivrednom mehanizacijom	Nošenje teških tereta	Eksploatacija uglja, peska i kamenja	Sakupljanje otpada na deponijama otpada ili kontejnerima	Prevoz robe kolicima		Rad u noćnim klubovima
Rad sa pesticidima i prskanje	Prosijavanje peska i cementa		Prevoz nagomilanog materijala na velike udaljenosti	Pranje automobila i vetrobrana u saobraćaju		Rad u igrama na sreću (fizičke i onlajn)
Rad u žetvi, vršidbi i kosidbi	Rad na skeli					Rad u rekreativnim i sportskim centrima
Rad sa poljoprivrednim alatima i kopanje rupa za sadnju drveća	Obrada metala					Rad u centrima za zabavne igre
Rad u klanicama i industriji prerade mesa						Rad u bioskopu ili pozorištu
Rad u staklenicima						Rad u različitim barovima
Angažovanje u aktivnostima lova i ribolova						Rad na kampovima i festivalima za odrasle

Silvikulturni radovi u šumama, pošumljavanju i zaštiti od požara						
Radovi u korišćenju drvene mase i primarnoj preradi drveta						
Sakupljanje nedrvenih proizvoda u šumama						